

የጥንት

የአዲስ ኪዳን ቅጂዎች

(Earliest New Testament Manuscripts)

ጠየአዲስ ኪዳን ጽሑፋዊ ትችት ምንጮች

*(The Sources of New Testament Textual
Criticism)*

- ወደ 5,500 የሚጠጉ የአዲስ ኪዳን የእጅ ጽሑፎች አሉ ከነዚህም መካከል 116 ያህሉ የፓፒረስ የእጅ ጽሑፎች ወይም ቁርጥራጮች፣ 274ቱ uncial የእጅ ጽሑፎች፣ 2,555 ሚክሱኩል የእጅ ጽሑፎች እና 2,280 መዝገበ ቃላት ናቸው።
- የአዲስ ኪዳን ጽሑፋዊ ምንጮች በቤተክርስቲያን ውስጥ፣ በገዳማት፣ ታሪካዊና ጥንታዊ የክርስቲያን ከተሞች ውስጥ ይገኛሉ።
- አርኪዮሎጂስት፣ ጥንታዊ ታሪክ ተመራማሪዎች በቀኝ ግዛት ዘመን የነበሩ ግኝቶችን ሰብስበው ወደ መዚያምና ወደ ዩኒቨርሲቲዎች ወደ ምርምር ማዕከላዎች ቤተመጽሐፍት ውስደዋቸው ዛሬ ለጉብኝት እና ለምርምር ክፍት ሆነዋል።

□ ἸΙϚῷ

(Papyri)

- የቼስተር ቢቲ ስብስብ

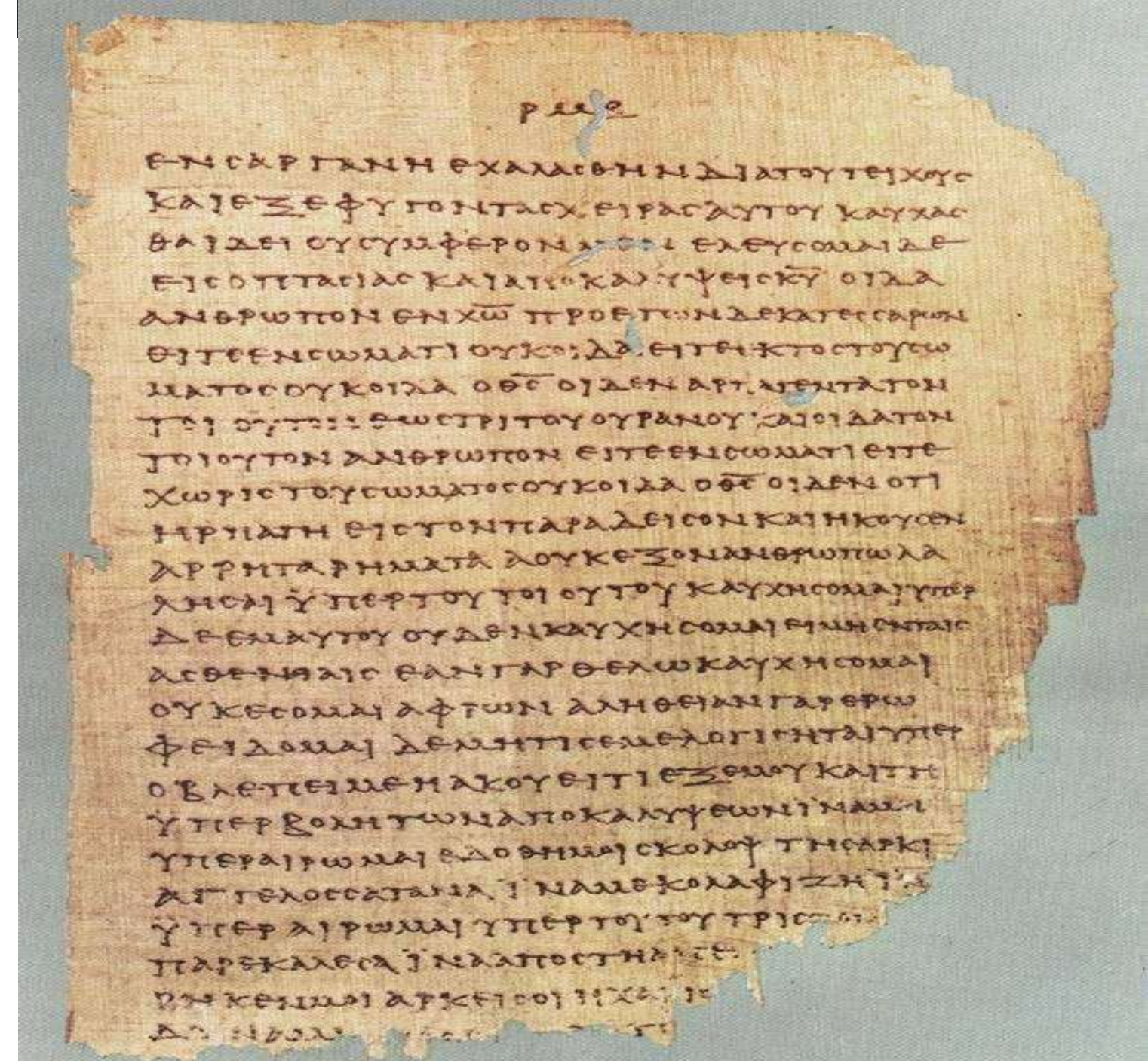
- P45: አራቱንም ወንጌላት እና የሐዋርያት ሥራን ጨምሮ

- P46:

- ጀን Rylands ቤተ መጻሕፍት

- P52: የዮሐንስ ወንጌል (18:31-33, 37-38)

በሁለተኛው መቶ ዘመን የመጀመሪያ ክፍል ላይ ተጽፏል።

- Rylands ግሪክ ፓፒሩስ

- P32: በመባል የሚታወቀው የቴዎዶሮስ 1:11-15 እና 2:4-8 ጽሑፍ ይዟል።

- Bodmer ስብስብ

- P72: ከይሁዳ መጽሐፍ የቀደመ ቅጂ ነው።
- P66: ቦድመር 2ኛ በመባልም ይታወቃል፤ የዮሐንስ ወንጌል ዋና ክፍል ይዟል (1:1—14:26)
- P75: የሉቃስና የዮሐንስ መጻሕፍትን የያዘ ሌላ ጥንታዊ ኮዴክስ ነው።

□ P52

(Papyrus 52)

- ዓይነት - ፓፒረስ
- የተፃፈበት ዘመን - 100-160 ዓ.ም
- ቋንቋ - ግሪክ
- መገኛ - ጆን ራይላንድስ ዩኒቨርሲቲ ቤተ መጻሕፍት፣
ማንቼስተር
- ይዘት - የዮሐንስ ወንጌል 18:31-33
- መጠን - አንድ ቁራጭ፣ አንድ ረድፍ፣ 18 መስመር
- ማብራሪያ - አስካሁን ከተገኙት የአዲስ ኪዳን ቅጆች ሁሉ
የቀደመ ነው።

□ P46

(Papyrus)

- ዓይነት - ፓፒረስ
- የተፃፈበት ዘመን - 100-200 ዓ.ም
- ቋንቋ - ግሪክ
- መገኛ - ሚሺጋን ዩኒቨርሲቲ ቤተ መጻሕፍት
- ይዘት - የጳውሎስ መልእክቶች
- መጠን - 86 ቅጠል፣ 172 ገጽ መጽሐፍ ነው። በረድፍ 23- 26 መስመር ይይዛል።
- ማብራሪያ - ማብራሪያ ይህ ጥንታዊ ጽሁፍ “ረፋድ ናቸው” የተባሉ የጳውሎስ አስተምህሮዎች ዛሬ በሚገኙበት መልክ ይይዛል።

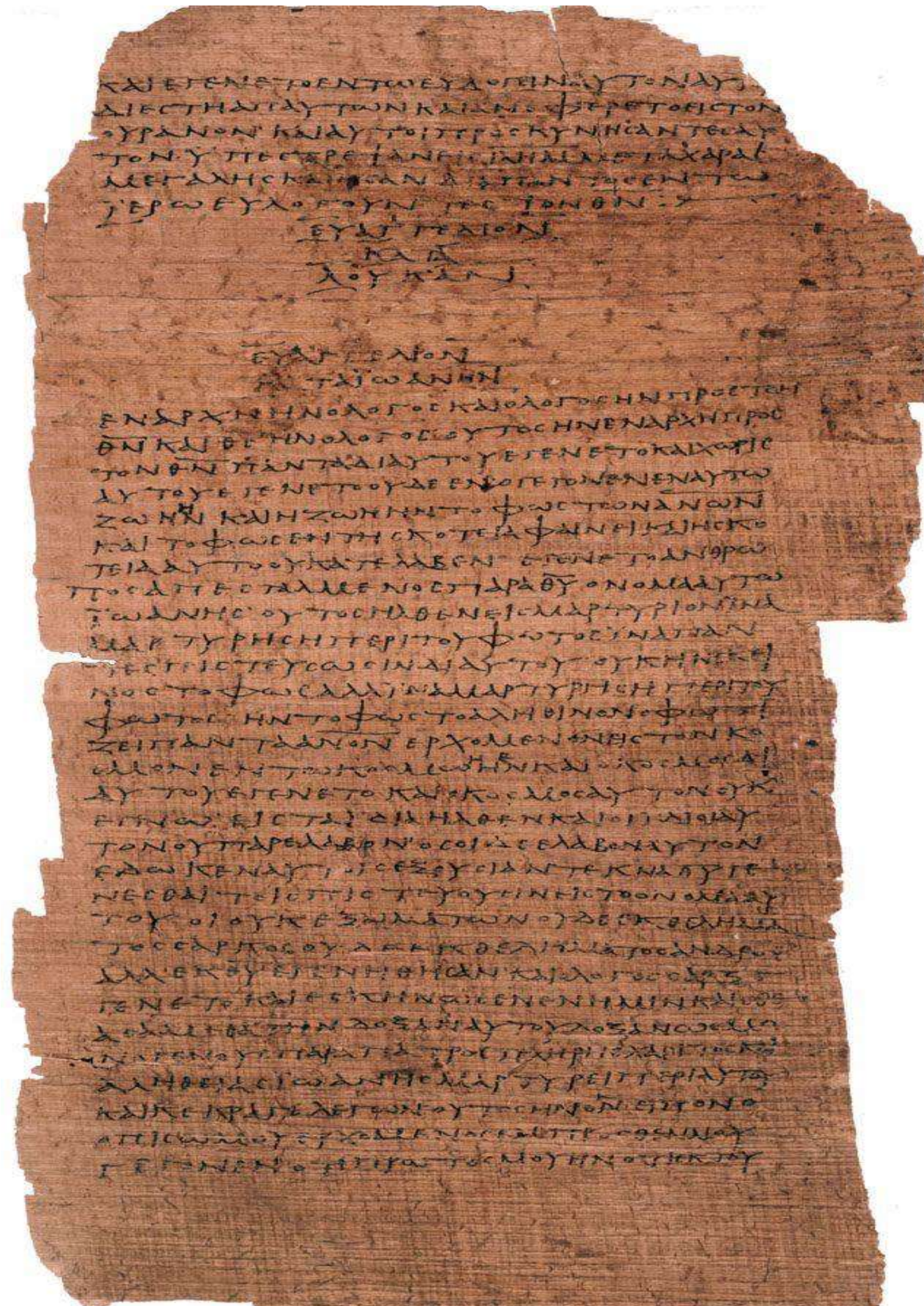

□ P 75

(Papyrus)

- ዓይነት - ፓፒረስ
- የተፃፈበት ዘመን - በ3ኛው ክፍለ ዘመን ተጽፏል
- ቋንቋ - የግሪክ ጽሑፍ
- መገኛ - በቫቲካን ቤተ መጻሕፍት ይገኛል
- ይዘት - ሉቃስ እና ዮሐንስ።
- መጠን - 50 ቅጠል፣ አንድ ረድፍ፣ በረድፍ ከ38-45 መስመር ይይዛል።
- ማብራሪያ - 50 የወንጌላት ጽሁፎች በፓፒረስ ቅጠሎች ይገኙበታል።

□ P 66

(Papyrus)

- ዓይነት - ፓፒረስ
- የተፃፈበት ዘመን - 2-3ኛ ክፍለ ዘመን
- ቋንቋ - ግሪክ
- መገኛ - ፋውንዴሽን ማርቲን ቦንደር በጄኔቫ ስዊትዘርላንድ።
- ይዘት - ዮሐንስ 1:1-14:26
- መጠን - 150 ግፅ እና ተጨማሪ ቁርጥራጮች፤ አንድ ረድፍ፤ በረድፍ 25 መስመር።
- ማብራሪያ - በሮም ስደት ወቅት የተፃፈ መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

□ አሰፈላጊ አንሲል

(Important Uncials)

- ከ4ኛው - 8ኛው ክፍለ ዘመን ጥቅም ላይ ውሏል
- የተፃፈው በግሪክ እና በላቲን ነው
- በቃላቶች መካከል ክፍተት አልነበራቸውም
- በእጅ የተፃፈ ነው

□ ኮዴክስ ቫቲካን

(Codex Vaticanus)

- ዓይነት - ኮዴክስ
- የተፃፈበት ዘመን - 4ኛ ክፍለ ዘመን
- ቋንቋ - ግሪክ
- መገኛ - በቫቲካን ቤተ መጻሐፍት
- ይዘት - ብሉይ ኪዳን እና የግሪክ አዲስ ኪዳን
- ማብራሪያ - ከመጀመሪያዎቹ የተሟሉ የመጽሐፍ ቅዱስ የእጅ ጽሑፎች አንዱ ነው።

□ ኮዴክስ ሲናይቲክስ

(Codex Sinaiticus)

- ዓይነት - ኮዴክስ
- የተፃፈበት ዘመን - በ4ኛ ክፍለ ዘመን
- ቋንቋ - ግሪክ
- መገኛ ለንደን፣ ብሪቲሽ ቤተመፅሐፍት
- ይዘት - የግሪክ ብሉይ ኪዳን እና የግሪክ አዲስ ኪዳን
- ማብራሪያ - ከመጀመሪያዎቹ የተሟሉ የመጽሐፍ ቅዱስ የእጅ ጽሑፎች አንዱ ነው።

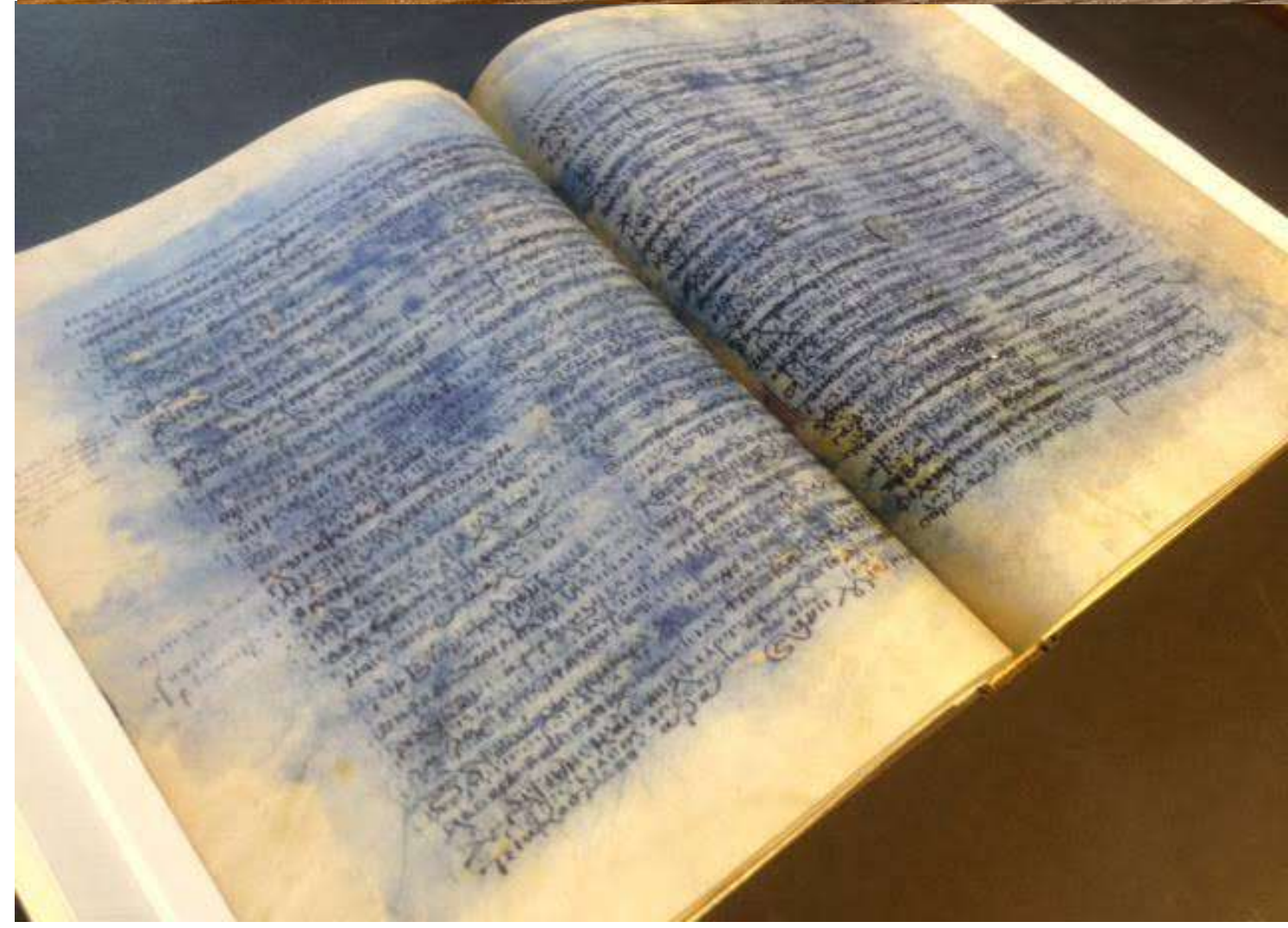

□ ኮዲክስ ኤፍሬም

(Codex Ephraemi)

- ዓይነት - ኮዲክስ
- የተፃፈበት ዘመን - በ5ኛ ክፍለ ዘመን
- ቋንቋ - ግሪክ
- መገኛ - በፈረንሳይ ብሔራዊ ቤተ መጻሕፍት
- ይዘት - ከሁለተኛ ተሰሎንቄ እና ከሁለተኛ የሐንስ በስተቀር ብሉይ ኪዳን እና አዲስ ኪዳንን ይዟል።
- ማብራሪያ - ከመጀመሪያዎቹ የተሟሉ የመጽሐፍ ቅዱስ የእጅ ጽሑፎች አንዱ ነው።

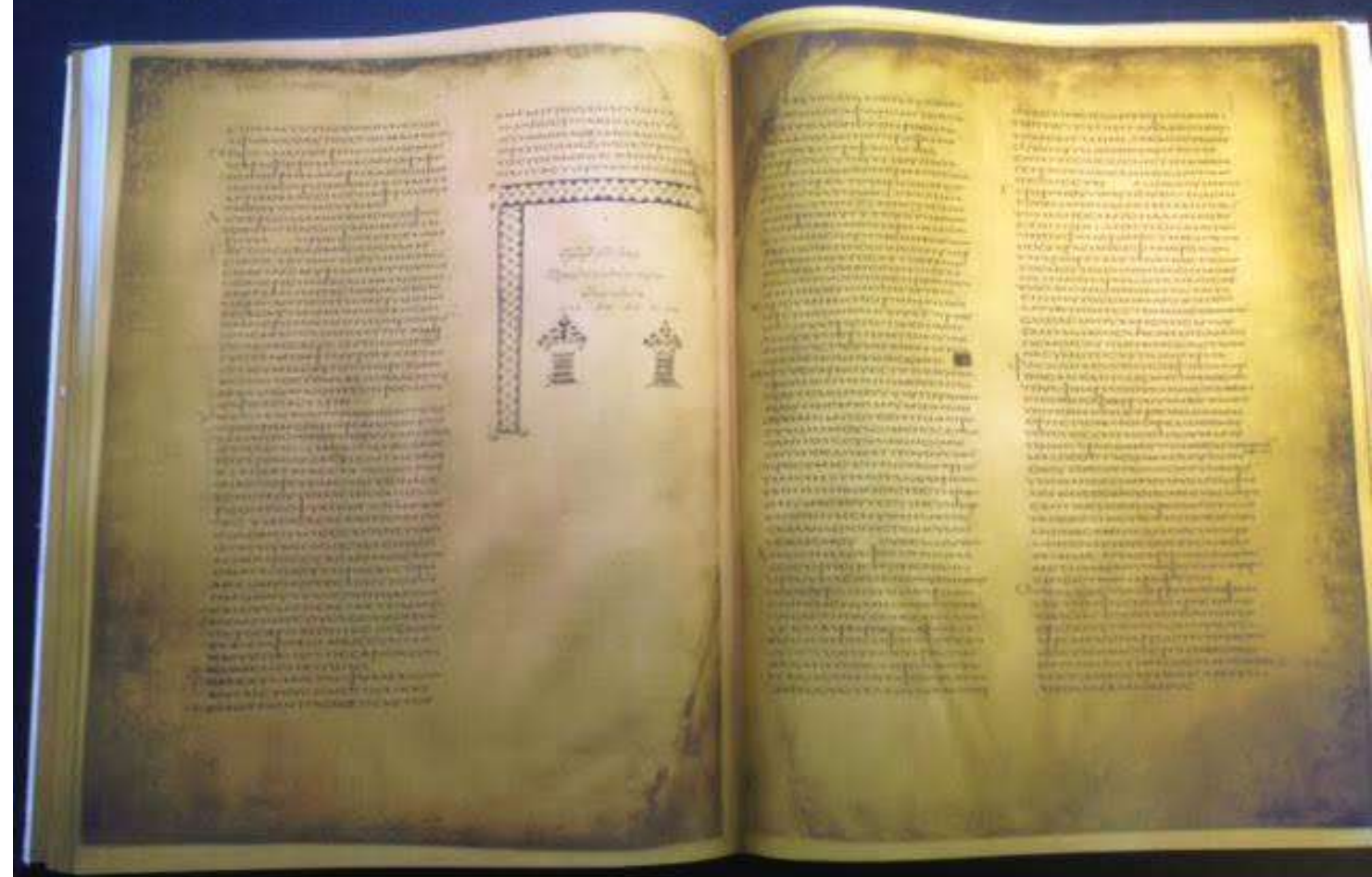

☐ ኮዲክስ አሌክሳንድሪ

(Codex Alexandri)

- ዓይነት - ኮዴክስ
- የተፃፈበት ዘመን - በ5ኛ ክፍለ ዘመን
- ቋንቋ - ግሪክ
- መገኛ - በለንደን የብሪቲሽ ቤተ መጻሕፍት
- ይዘት - ብሉይ ኪዳን እና የግሪክ አዲስ ኪዳን
- ማብራሪያ - ከመጀመሪያዎቹ የተሟሉ የመጽሐፍ ቅዱስ የእጅ ጽሑፎች አንዱ ነው።

□ ኮዴክስ ቤዛ

(Codex Beza)

- ዓይነት - ኮዴክስ
- የተፃፈበት ዘመን - በ5ኛ ወይም በ6ኛ ክፍለ ዘመን
- ቋንቋ - ግሪክ እና ላቲን
- መገኛ - ካምብሪድጅ, ዩኒቨርሲቲ ቤተ መጻሕፍት
- ይዘት - ወንጌሎች' የሐዋርያት ሥራ እና የካቶሊክ ኤጲስቶስቶስ (አፖስቶሎስ)
- ማብራሪያ - ከመጀመሪያዎቹ የተሟሉ የመጽሐፍ ቅዱስ የእጅ ጽሁፎች አንዱ ነው።

SUSCIPERE MARIA MUXOREM THAM
quod de NIMINE ANATUM EST DESPOS ANCTO EST
PARIET AUTEM FILIUM
ET UOCABIT NOME NEIUS
ipsee enim SALVABIT POPULUM SUUM
de RECCATIS EORUM
hoc AUTEM TOTUM FACTUM EST
UT INPLERETUR QUOD DICTUM EST AD MOISE
PER ESAYAM PROPHETAM DICENTEM
ECCE UXOR IN UTERO HABEBIT
ET PARIET FILIUM
ET UOCABIT NOME NEIUS
IN MANUEL
quod EST IN TEKKRATUM NOBIS CUM DEUS
EX SUKCEIS AUTEM IOSEPH DEYO MINOR FECIT
Sicut PRACEPIT ELIAH
ET SUSCEPIT UXOREM SUAM
ET NON COGNOVIT EAM
quousque PEREGRINUM
PRIMO CENITUM
ET UOCABIT NOME NEIUS
IHM AUTEM NATO
IN BETHLEEM IUDAEAE
IN DIEBUS HERODES REGIS
ECCE MACIABOKIENTE VENERUNT
IN HIEROSOLYMAM DICENTES
UBI EST QUI NATUS EST REX IUDAEORUM
UIDIMUS ENIM ETUS STELLAM IN ORIENTE
ET VENIMUS ADORARE EUM
AUDIENS AUTEM REX HERODES TURBATUS EST
ET HIEROSOLYMAM COMISSIT
ET CONCITANS OMNES
PRINCIPES SACERDOTUM
ET SCRIBAS POPULI INTERROGABAT

□ ኮዲክስ ኢስጢፋኖስ

(Codex Stephanos)

- ዓይነት - ኮዲክስ
- የተፃፈበት ዘመን - 1551 የመጨረሻ እትም
- ቋንቋ - ግሪክ እና ላቲን
- መገኛ - ጀርመን
- ይዘት - ሙሉ መጽሐፍ ቅዱስ

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ἍΓΙΟΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Ν ᾤρχῃ ἡμεῖς ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἡμεῖς
πρὸς τὸ Θεόν, ὁ Θεὸς ἡμεῖς ὁ λόγος. ὅτι
ἡμεῖς ἐν ᾤρχῃ πρὸς τὸ Θεόν. Πάντα δι'
αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐ-
δὲ ἓν, ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ
ἡ ζωὴ ἡμεῖς τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, ὁ
φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, ὁ σκοτία αὐ-
τὸν οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἀνθρώπος ἀπεσταλμένος παρὰ
Θεοῦ, ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννης· ὅτι ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρ-
τυρήσῃ περὶ τῆς φωνῆς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. ἐκ ἡμε-
τέρων τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ
φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα τὸν ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν
κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἡμεῖς, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κό-
σμος αὐτὸν ἐκ ἑγνώ. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέ-
λαβον. ὅσοι ὅμως ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ὁμοίαν τέκνα
Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὁ ἐκ ὕδατος
καὶ οὐδὲ ἐκ σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς,
ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγενήθησαν. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκή-
νωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἔθεσάμεθα πλὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς
μονογενεῖς πατρὸς,) πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰω-
άννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων, Οὗτος ἡμεῖς ὃν εἶπον,
ὃ ὁπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὃς πρὸς
μου ἡμεῖς. ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν,
καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὃς ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη, ἡ χά-
ρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν ὁρα-
κε πώποτε ὁ μονογενὴς υἱός, ὃς ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖ-
νός ἐξηγήσατο. Καὶ αὕτη ὅτιν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτι

Κολοσ. α. Γ

Ματθ. γ. Α
μάρκ. α. Α
Λουκ. γ. Α

Κεφ. β. Α.
Ἐβ. Ε. Η

Β Ἐφ. α. Α

Ματθ. α. Γ
Λουκ. β. Δ
Ματθ. ιζ. Α
β. πρ. α. Δ

Κολοσ. α. Γ.
Ἐβ. Β

Γ

Κεφ. ε. Ε
α. ιω. α. Γ
α. ρωμ. ε. Δ

Ματθ. γ. Α
μάρκ. α. Α
Λουκ. γ. Δ

□ ቲክሶተስ ራሴፕተስ

(Textus Receptus)

- ዓይነት - ኮዴክስ
- የተፃፈበት ዘመን - 1516 የመጀመሪያ እትም
- ቋንቋ - ግሪክ እና ላቲን
- መገኛ - ጀርመን
- ይዘት - የፕሮቴስታንት ተህድሶ እንዲመጣ ከፍተኛ አስተዋጾ አድርጓል። በላቲን ብቻ የነበረው መጽሐፍ ቅዱሶች ወደ ጀርመን፣ ፍሬንች፣ እንግሊዝኛ የመጣው በዚግ የግሪክ ላቲን ቅጂ መሰረት ነበር።

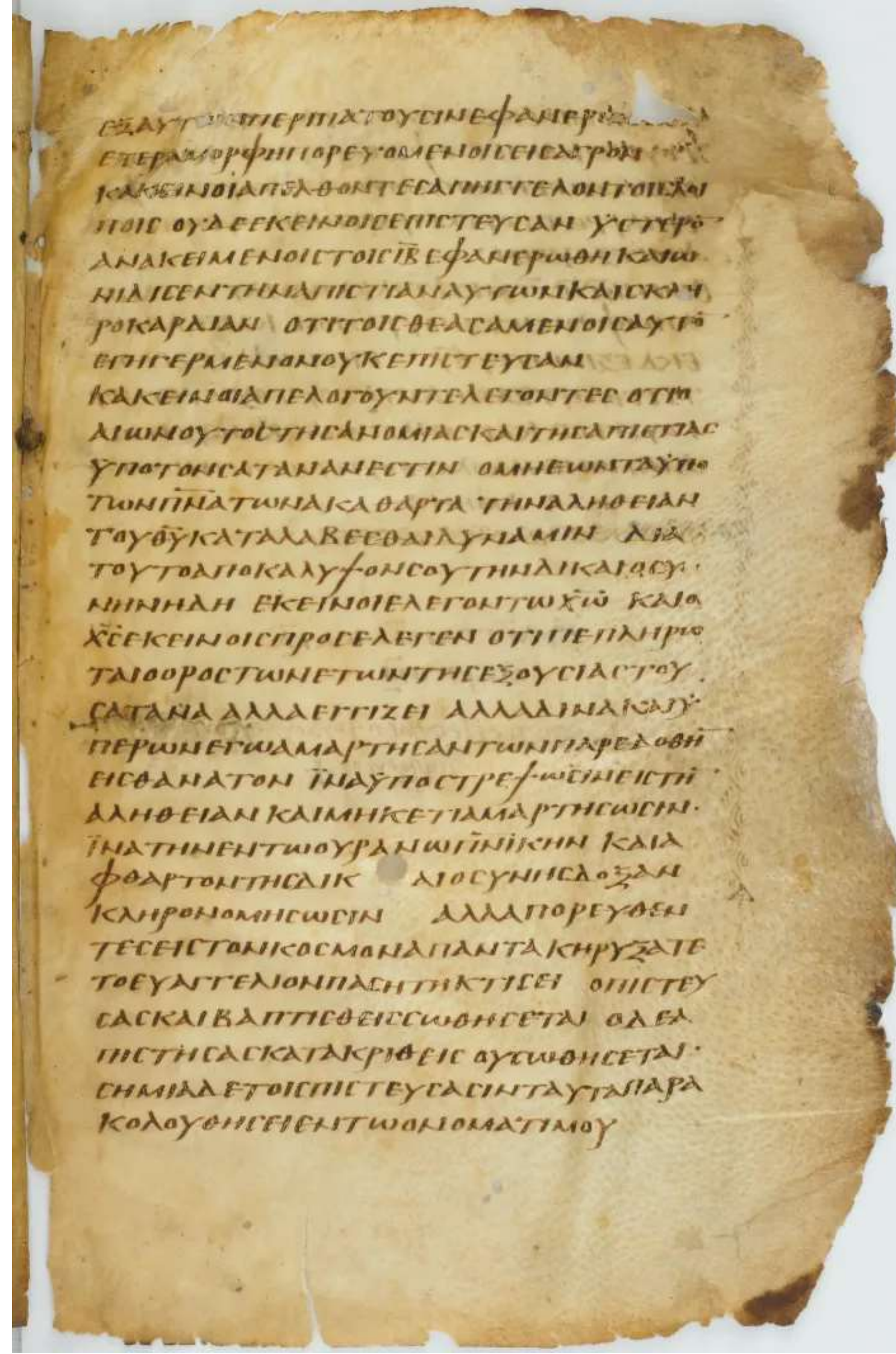

□ በኢጅ የተገለበጡ ጥንታዊ ቅጂዎች

(Minuscule Manuscripts)

- የፌራር ቤተሰብ: በአሁኑ ጊዜ ይህ ቤተሰብ ከአሥራ አንደኛው እስከ አሥራ አምስተኛው መቶ ዘመን ድረስ የተጻፉ አሥራ ሁለት ጥንታዊ ቅጂዎችን ይዟል።
- ሐይቅ ቤተሰብ: ከአሥራ ሁለተኛው እስከ አሥራ አራተኛው መቶ ዘመን ባለው ጊዜ ውስጥ ተፅፏል። የመጀመሪያው የግሪክኛ አዲስ ኪዳን በቅድሚያ ተፅፏል።
- ለማስረከብ ኢራስመስ ከተጠቀመባቸው ጥንታዊ ቅጂዎች አንዱ ነው።

▣ የጸሎት መጻሐፍት

(lectionaries)

- የጸሎት መጻሐፍት ክርስትያኖች ለጸሎት የሚጠቀሙበት መጻሐፍ ሲሆን የመጻሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን ይዟል።
- በየዕለቱ የሚነበቡ የአዲስ ኪዳን ክፍሎች ናቸው።
- 2200 የጸሎት መጻሐፍት አስካሁን ትግኝተዋል።
- የመጀመሪያዎቹ የተሟሉ የጸሎት መጻሐፍት ከ7ኛው ክፍለ ዘመን በኋላ ነው የተገኙት።

